

ผลของการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเขตชนบทยากจน จังหวัดอำนาจเจริญ

นายเกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1442-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15 ส.ค. 2546

120338788

EFFECTS OF DEVELOPING FUTURE ORIENTATION
ON ACHIEVEMENT MOTIVE OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS
IN POOR RURAL AREAS IN CHANGWAT AMNAT CHAROEN

Mr.Kriangsak Srisombut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Psychology

Department of Foundations of Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1442-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเขตชนบทยากจน
จังหวัดอำนาจเจริญ
โดย นายเกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ
สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ประसार มาลากุล ณ อยุธยา

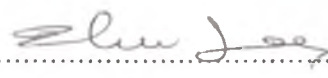
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประसार มาลากุล ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นงลักษณ์ ประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรันดร์ แสงสวัสดิ์)

เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ : ผลของการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเขตชนบทยากจน จังหวัดอำนาจเจริญ.
 (EFFECTS OF DEVELOPING FUTURE ORIENTATION ON ACHIEVEMENT
 MOTIVE OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN POOR RURAL
 AREAS IN CHANGWAT AMNAT CHAROEN) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน, อ.ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล
 ณ อยุธยา, 198 หน้า. ISBN 974-03-1442-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต ที่มีต่อแรงจูงใจ
 ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเขตชนบทยากจน จังหวัดอำนาจเจริญ
 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านคำแก้ว จังหวัด
 อำนาจเจริญ จำนวนทั้งหมด 48 คน ปีการศึกษา 2544 โดยสุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุมกลุ่มละ 24 คน ในระยะทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมพัฒนาลักษณะ
 มุ่งอนาคตด้วยเทคนิคการพยากรณ์ ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมทำกิจกรรมอื่น เก็บรวบรวมข้อมูล
 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนด้วยแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนต้น ในโรงเรียนเขตชนบทยากจน จังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

1. หลังการทดลอง นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต มีระดับคะแนนแรงจูงใจ
 ใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05

2. หลังการทดลอง นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต มีระดับคะแนนแรงจูงใจ
 ใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา สาร์ตตศึกษา

สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4383659727 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: FUTURE ORIENTATION / ACHIEVEMENT MOTIVE / FORECASTING
TECHNIQUE / LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS / POOR RURALS AREAS

KRIANGSAK SRISOMBUT : EFFECTS OF DEVELOPING FUTURE ORIENTATION
ON ACHIEVEMENT MOTIVE OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN
POOR RURAL AREAS IN CHANGWAT AMNAT CHAROEN. THESIS ADVISOR :

ASST. PROF. CHUMPOL POOLPATARACHEWIN, Ph.D., THESIS COADVISOR :

ASSOC. PROF. PRASARN MALAKUL NA AYUDHAYA, Ph.D., 198 pp.

ISBN 974-03-1442-2

The purpose of the research was to study the effects of developing future orientation on achievement motive of lower secondary school students in poor rural areas in Changwat Amnat Charoen. The sample in this study comprised of 48 lower secondary school students of Bankamkaew School, in the academic year 2001. They were randomly assigned into 2 groups, experimental group and control group. Each group consisted of 24 students. The experimental group was exposed to training for future orientation through forecasting techniques, while the control group was exposed to another controlled activity. All subjects were tested by the future orientation scale and achievement motive scale. The data before and after the treatment were analyzed by using the t-test.

The findings revealed that:

The future orientation training had statistically significant effect on achievement motive of lower secondary school students in poor rural areas in Changwat Amnat Charoen as follows.

1. The students in the experimental group obtained higher achievement motive scores for the posttest than those in the control group at .05 significant level.

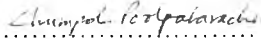
2. The students in the experimental group obtained higher achievement motive scores for the posttest than the pretest score at .05 significant level.

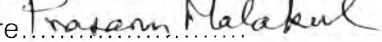
Department Foundations of Education

Field of study Educational Psychology

Academic year 2001

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภักทธีวิน รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้ แนวคิด และคำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนช่วยตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมารวมถึงได้ให้ความเมตตา ความเอื้ออาทร และให้กำลังใจในการทำงานด้วยความปรารถนาดีและความห่วงใยศิษย์เสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาจากท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ และอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการเรียนในสาขาจิตวิทยาการศึกษา ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส รองศาสตราจารย์ นงลักษณ์ ประเสริฐ และ ดร.เอมอร กฤษณะรังสรรค์ ที่กรุณาช่วยเหลือในการตรวจประเมินคุณภาพของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และโปรแกรมพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ และขอป้ใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านคำแก้ว ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์อภิรักษ์ อนุะมาน ที่ช่วยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ สาขาจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนการศึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้

และท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ทุกคนที่ให้ความรัก ความห่วงใยและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งได้ส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสที่ดีทางการศึกษา และขอระลึกถึงพระคุณของคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาในการวิจัย.....	4
ตัวแปรในการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
คำจำกัดความในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต.....	7
ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต.....	7
ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต.....	9
ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต.....	11
การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต.....	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการพยากรณ์.....	26
การศึกษาอนาคต.....	26
ความหมายของการพยากรณ์.....	26
เป้าหมายของการพยากรณ์.....	27
การแบ่งช่วงเวลาในการพยากรณ์.....	28
สมมติฐานเบื้องต้นในการพยากรณ์.....	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประโยชน์ของการพยากรณ์.....	28
แนวทางในการพยากรณ์.....	29
เทคนิคที่ใช้ในการพยากรณ์.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการพยากรณ์.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	38
ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	38
ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	40
ลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	45
ปัจจัยที่ส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	47
การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	48
การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากร.....	60
กลุ่มตัวอย่าง.....	60
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การออกแบบการวิจัย.....	74
วิธีดำเนินการทดลอง.....	75
การรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	95
รายการอ้างอิง.....	96
ภาคผนวก.....	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	108
ภาคผนวก ค หนังสือเรียนขอความร่วมมือในการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ง คู่มือการให้คะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จากแบบวัดแบบ TAT เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง.....	119
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	134
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	198

สารบัญญัตินี้

ตาราง		หน้า
1	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ.....	43
2	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว.....	44
3	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	61
4	กิจกรรมการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตของกลุ่มทดลอง.....	63
5	กิจกรรมของกลุ่มควบคุม.....	64
6	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต ในแต่ละด้านและโดยภาพรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน.....	80
7	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในแต่ละด้านและโดยภาพรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน.....	81
8	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต ในแต่ละด้านและโดยภาพรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน.....	82
9	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในแต่ละด้านและโดยภาพรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน.....	83
10	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตของ กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน.....	84
11	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตของ กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน.....	85
12	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่ม ทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน.....	86
13	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่ม ควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน.....	87

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ตัวอย่างการนำเทคนิคกึ่งไม้สัมพันธ์มาจัดเป็นกิจกรรมการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน.....	34
2 ตัวอย่างการนำเทคนิคกึ่งไม้สัมพันธ์มาจัดการเรียนการสอน เรื่อง หลักกรรม.....	35
3 ตัวอย่างการนำเทคนิควงล้ออนาคตมาพิจารณาผลกระทบการมีเวลาว่างมากขึ้น.....	36
4 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์.....	41
5 แสดงแบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	70
6 แผนภาพแสดงขั้นตอนการวิจัย.....	69
7 ภาพจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	130
8 ภาพจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	131
9 ภาพหมายเลข 7 BM จากแบบวัดแบบ TAT ของ Murray	132
10 ภาพหมายเลข 8 BM จากแบบวัดแบบ TAT ของ Murray	133
11 ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิควงล้ออนาคต (Future Wheels) จากกรณีตัวอย่างจากวีดีทัศน์ “ทางเดินชีวิต”	157
12 ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคกึ่งไม้สัมพันธ์ (Relevance Tree Technique) จากกรณีตัวอย่าง “ความหวังและความสำเร็จของชูชัย”	162
13 ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคกึ่งไม้สัมพันธ์ (Relevance Tree Technique) จากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ไม่ไกลเกินเอื้อม”	168
14 ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิควงล้ออนาคต (Futur Wheels) จากกรณีตัวอย่าง “อนาคตของกมล”	172
15 แผนภูมิการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้เทคนิคกึ่งไม้สัมพันธ์.....	175